

Zkouška VPL - písemná část

3. února 2016

1. V parlamentu se projednávají tři návrhy: zavedení školného, snížení daní, zvýšení platů ve státní správě.

- (i) Strana φ trvá na tom, že když nebude zavedeno školné, tak se nebudou snižovat daně ani zvyšovat platy.
- (ii) Strana ψ chce, aby se nezavádělo školné, pokud se sníží daně a vyhoví se straně φ .
- (iii) Strana χ požaduje, aby v případě, že se nevyhoví straně ψ nebo se nesníží daně, nebylo zavedeno školné ani se nezvyšovaly platy.

V závěrečném hlasování byly splněny požadavky všech tří stran. Byly jednotlivé návrhy přijaty, nepřijaty, či to nelze stanovit (viz otázka (c))? Necht' prvovýroky p, q, r reprezentují (po řadě) návrhy na zavedení školného, snížení daní, zvýšení platů a označme $\mathbb{P} = \{p, q, r\}$.

- (a) Napište výroky φ, ψ, χ nad $\mathbb{P}$ vyjadřující požadavky jednotlivých stran. (2b)
  - (b) Převeďte teorii $T = \{\varphi, \psi, \chi\}$ nad $\mathbb{P}$ do množinové reprezentace pomocí T -ekvivalentních úprav (2b).
  - (c) Nalezněte všechny modely teorie T a napište elementární konjunkci ω , která je ekvivalentní s teorií T . *Nápověda: T je kompletní.* (2b)
  - (d) Rezolucí ukažte, že $T \models \omega$. Rezoluční odvození znázorněte rezolučním stromem. (4b)
2. Necht' $T = \{(\forall x)(\exists y)\neg P(x, y), (\exists x)R(x), (\forall x)(\exists y)(\forall z)(\neg R(x) \vee P(y, z))\}$ je teorie jazyka $L = \langle P, R \rangle$ bez rovnosti, kde P, R je binární resp. unární relační symbol.
- (a) Skolemizací nalezněte k T ekvivalentní teorii T' (nad vhodně rozšířeným jazykem) axiomatizovanou pouze univerzálními sentencemi. (2b)
  - (b) Tablo metodou dokažte, že T' je nespílitelná. (4b)
  - (c) Necht' T'' je teorie tvořená právě otevřenými jádry axiomů teorie T' . Nalezněte konjunkci základních instancí axiomů T'' , která je nespílitelná. *Nápověda: využijte tablo z (b).* (2b)
  - (d) Je sentence $(\forall x)R(x)$ pravdivá / lživá / nezávislá v T' ? Uveďte zdůvodnění. (2b)
3. Necht' $T = \{(\exists y_1)(\exists y_2)(\forall x)(x = y_1 \vee x = y_2), \neg(\exists x)(f(x) = x)\}$ je teorie jazyka $L = \langle f \rangle$ s rovností, kde f je unární funkční symbol.
- (a) Určete izomorfní spektrum $I(T, \kappa)$ teorie T pro spočetné κ (konečné i nekonečné). (2b)
  - (b) Je teorie T konzervativní extenzí teorie $T' = \{(\exists y_1)(\exists y_2)(\forall x)(x = y_1 \vee x = y_2)\}$ jazyka $L' = \langle \rangle$ s rovností? Uveďte zdůvodnění. (2b)
  - (c) Jsou teorie T a T' kompletní?. Uveďte zdůvodnění. (2b)
  - (d) Je teorie T otevřeně axiomatizovatelná? Uveďte zdůvodnění. (2b)